

Innhold:

Innledning	s. 3
Formål, struktur og beskrivelse av hovedområdene	s. 4
Grunnleggende ferdigheter, kompetansemål og vurdering	s. 5
Vurdering i faget	s. 6
Plan for faget utdanningsvalg i Grimstad kommune	s. 7

Innledning

"Ved behandling av St. meld. nr. 30 (2003-2004) Kultur for læring sluttet Stortinget seg til å innføre programfag til valg som et nytt fag på ungdomstrinnet. Det ble uttalt at det skulle utarbeides nasjonale prinsipper og retningslinjer for lokal utforming av programfag. Stortinget sluttet seg videre til departementets vurdering om at innføring av programfag til valg kan knytte grunnskole og videregående opplæring bedre sammen, bidra til en mer tilpasset opplæring for den enkelte og i tillegg gi muligheter for mer praktisk aktivitet eller fordyping."

Etter dette har det foregått en systematisk utprøving av "Programfag til valg" med utarbeiding av lokale læreplaner i faget. Grimstad kommune har i liten grad deltatt i dette.

Utdanningsdirektoratet har med bakgrunn i utprøvingen nå gitt ut et høringsbrev med forslag til rammer for læreplanarbeid. Følgende punkter er hentet fra direktoratets forslag til rammer:

- *Skoleeier har ansvaret for at opplæringen blir gjennomført i samsvar med læreplanen, og for at kompetansemålene ligger til grunn for opplæringen. Omdisponering av inntil 25 prosent av timene i fag gjelder også for programfag til valg.*
- *Forslag til formålstekst tar utgangspunkt i at elevene skal få tilbud om praktiske smakebiter fra programfag fra videregående opplæring.*
- *Utdanningsdirektoratet foreslår at faget skal bestå av tre hovedområder. De grunnleggende ferdighetene skal ivaretas i faget.*
- *Direktoratet foreslår at læreplan i Programfag til valg skal tas i bruk fra skoleåret 2008–2009.*
- *Kommunene har det økonomiske ansvaret for gjennomføringen av programfag til valg, dvs. at de skal ha det samme ansvaret for PTV som for annen grunnskoleopplæring, jf. opplæringsloven § 13–1.*

På bakgrunn av dette ble det opprettet en arbeidsgruppe i Grimstad 120208 med mandat til å lage et forslag til lokal fagplan for Programfag til valg. Arbeidsgruppen har bestått av Nere Kiland, Ragnhild Tønnesøl Blom og Jan Terje Nilsen. De to sistnevnte har deltatt på studiet "Karriereveiledning", og har gjennom den siste eksamenen på studiet forberedt deler av planen.

Høsten 2010 gav Grimstad kommune rådgiverne, på ungdomsskolene, oppdrag å revidere planen. Dette ble gjort i januar 2011 ut fra direktoratets forslag, samarbeid med lokalt næringsliv, samarbeid med videregående skole og praksis ved ungdomsskolene.

Formål

Utdanningsvalg skal bidra til å skape helhet og sammenheng i grunnopplæringen og knytte grunnskolen og videregående opplæring bedre sammen. Å bevisstgjøres om og prøve ut interesser, evner og anlegg kan bidra til at flere foretar kunnskapsbaserte valg av utdanning og yrke. Faget skal bidra til en økt forståelse for arbeidslivets krav til kunnskap og kompetanse.

Opplæringen skal gi elevene erfaring med innhold, oppgaver og arbeidsmåter som karakteriserer ulike utdanningsprogram i videregående opplæring og aktuelle yrker. Elevene skal gis mulighet til praktisk aktivitet og fordyping i fag. Opplæringen i faget skal legge til rette for at den enkelte elev kan få prøve ut og reflektere over sine valg.

Opplæringen skal legge til rette for bruk av hensiktsmessige arbeidsformer og ulike læringsarenaer som kan gi bred faglig tilnærming gjennom kontakt og samarbeid med videregående skoler og arbeids- og næringsliv. Faget skal legge grunnlag for videre opplæring, arbeid og livslang læring.

Struktur

Faget er strukturert i hovedområder som det er formulert kompetansemål innenfor. Hovedområdene utfyller hverandre og må sees i sammenheng, og de bør tas i den rekkefølgen som er beskrevet under. Vektlegging av hovedområdene angis under.

Oversikt over hovedområder:

Årstrinn	Hovedområder		
8. - 10	Om videregående opplæring og arbeidsliv 20 %	Utprøving av utdanningsprogram 60 %	Om egne valg 20 %

Elever som på ungdomstrinnet får anledning til å ta fag fra videregående opplæring kan disponere timer fra hovedområde 2 til å arbeide med fag fra videregående opplæring dersom det ikke kan frigjøres nok timer til dette fra det tilsvarende grunnskolefaget.

Beskrivelse av hovedområdene

Om videregående opplæring og arbeidsliv

Hovedområdet dreier seg om strukturen i videregående opplæring og om innholdet i de ulike utdanningsprogrammene. Videre omfatter hovedområdet hvordan ulike utdannings- og karriereveier kan føre frem til ulike yrker knyttet til utdanningsprogram. I hovedområdet inngår kunnskap om arbeidsmuligheter og fremtidsutsikter, herunder lokalt arbeids- og næringsliv.

Utprøving av utdanningsprogram

Hovedområdet omfatter aktiviteter forankret i kompetansemål i utdanningsprogram i videregående opplæring. Utprøvingen kan foregå både i skole og arbeidsliv, og skal som hovedregel omfatte minst to ulike utdanningsprogram.

Om egne valg

Hovedområdet omfatter kartlegging av og refleksjon rundt egne interesser og forutsetninger knyttet opp mot eget utdannings- og yrkesvalg.

Timetall i faget

Timetall er oppgitt i 60 minutters enheter

UNGDOMSTRINNET

8. -10. årstrinn 113 årstimer

Grunnleggende ferdigheter

Grunnleggende ferdigheter er integrert i kompetansemålene der de bidrar til utvikling av og er en del av fagkompetansen. I Utdanningsvalg forstås grunnleggende ferdigheter slik:

Å kunne uttrykke seg muntlig i Utdanningsvalg innebærer å samtale om egne kunnskaper, ferdigheter og interesser og gjøre rede for og argumentere for egne valg. Det innebærer også å kunne presentere egne erfaringer for andre.

Å kunne uttrykke seg skriftlig i Utdanningsvalg innebærer å skrive logg og dokumentere eget arbeid i valgte utdanningsprogram.

Å kunne lese i Utdanningsvalg innebærer å kunne lese læreplaner fra ulike utdanningsprogram og kunne nyttiggjøre seg informasjon om fag, utdanninger og yrker. Videre innebærer det å tolke tabeller og grafiske fremstillinger knyttet til utdanning og arbeid.

Å kunne regne i Utdanningsvalg innebærer å kunne bruke, bearbeide og tolke relevant tallmateriale, som tabeller og grafer.

Å kunne bruke digitale verktøy i Utdanningsvalg innebærer å finne, velge ut, bearbeide, ta vare på og presentere informasjon digitalt.

Kompetansemål

Etter 10. årstrinn

Om videregående opplæring og arbeidsliv

Mål for opplæringen er at eleven skal kunne

- beskrive de ulike utdanningsprogrammene i videregående opplæring
- forklare forskjellen på strukturen for studieforbereende utdanningsprogram og yrkesfaglige utdanningsprogram, og samtale om hvordan disse kan gi ulike karrieremuligheter
- vurdere arbeidsmulighetene innenfor noen valgte utdanningsprogram og yrker

Utprøving av utdanningsprogram

Mål for opplæringen er at eleven skal kunne

- planlegge, gjennomføre og dokumentere aktiviteter og arbeidsoppgaver knyttet til kompetansemål fra valgte utdanningsprogram i videregående opplæring

Om egne valg

Mål for opplæringen er at eleven skal kunne

- reflektere over og presentere utdanninger og yrker i forhold til egne interesser og forutsetninger
- vurdere videre valg av utdanning og yrke basert på erfaringer fra utprøvingen

Vurdering i faget

Bestemmelser for sluttvurdering:

Standpunktvurdering

Årstrinn	Ordning
10. årstrinn eller på det årstrinnet faget blir avsluttet.	Deltatt

Eksamen for elever

Årstrinn	Ordning
10. årstrinn eller på det årstrinnet faget blir avsluttet.	Det er ikke eksamen i faget

Eksamen for privatister

Årstrinn	Ordning
10. årstrinn eller på det årstrinnet faget blir avsluttet.	Det er ikke privatistordning i faget

De generelle bestemmelsene om vurdering er fastsatt i forskrift til opplæringsloven.

Plan for faget utdanningsvalg i Grimstad kommune

Videregående opplæring og arbeidsliv – 20 %

Struktur og innhold i videregående opplæring – 12 utdanningsprogram
Info om yrkesvalg og arbeidsliv - observasjonsdag
Fra utdanning til yrke

Totalt 22,6 klokketimer

Utprøving av minst to valgte utdanningsprogram – 60%

Forarbeid til arbeidslivserfaring: søknadsprosessen og kontraktsinngåelse
Arbeidslivserfaring – en ordinær arbeidsuke
Etterarbeid til arbeidslivserfaring: evaluering og rapport

Forarbeid til hospitering i videregående skole
Hospitering – en dag 9. trinn
Etterarbeid til hospitering i videregående skole

Forarbeid til hospitering i videregående skole
Hospitering – en dag 10. trinn
Etterarbeid til hospitering i videregående skole

Totalt 67,8 klokketimer

Om egne valg – 20%

Enesamtaler
Trekantsamtaler
Interesser
Egenskaper
Elevens prosess til en veloverveid valg av videregående skole

Totalt 22,6 klokketimer

Ungdomsskolene utarbeider egne årsplaner og for praktisk gjennomføring av punktene i planen.